

Stanowisko
XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich
w sprawie zmian prawnych oczekiwanych przez
jednostki samorządu terytorialnego

Karpacz, 12 czerwca 2025 roku

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich z rozczarowaniem przyjmuje dotychczasowe efekty prac nad zgłaszanymi od lat postulatami wzmocnienia samorządności. Najpilniejsze postulaty znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanym, staraniem organizacji samorządowych, projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu likwidacji barier utrudniających funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego. Projekt ten został oficjalnie zgłoszony przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego jesienią 2024 r. Większość zgłoszonych przez samorządy postulatów została odrzucona, a z tych które zyskały wstępną akceptację praktycznie żaden nie znalazł się nawet w wykazie prac legislacyjnych. Wyjątek stanowi zmiana zasad ponoszenia opłat w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania, która została wprowadzona jako inicjatywa poselska. Co prawda dalej słyszymy z ust przedstawicieli rządu o zamiarach dalszych prac legislacyjnych, ale tempo konkretnych działań sprawia, że trudno jest nam dostrzec determinację do wprowadzania postulowanych zmian. Tymczasem są one bardzo ważne – nie tylko dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, ale przede wszystkim dla obywateli. Kilka przykładów.

Od lat czekamy na rozwiązanie problemu zasad stwierdzania zgonu. Po uzyskaniu informacji, że nie będą kontynuowane prace nad projektem nowej ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ZPP przygotowało własną propozycję punktowej zmiany ustawy z 1959 r. W odpowiedzi Ministerstwo Zdrowia na początku 2025 r. zapewniło, że pracuje nad projektem ustawy i wkrótce projekt zostanie wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów. Do dzisiaj taki projekt w wykazie się nie pojawił.

Podobnie rzecz się ma z urealnieniem opłat za wydawanie dokumentów przez wydziały komunikacji. Propozycja gotowych poprawek przygotowana przez Związek Powiatów Polskich nie znalazła akceptacji. Ministerstwo Infrastruktury wielokrotnie zapewniało, że przygotowuje we własnym zakresie zmiany prawne. Do dzisiaj taki projekt nie znalazł się nawet w wykazie prac legislacyjnych. Podobnie do dzisiaj nie został rozwiązany problem konieczności ubezpieczania pojazdów, których przepadek na rzecz powiatów orzekł

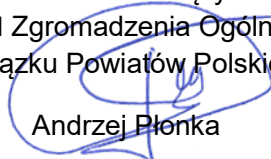
sąd, a które to pojazdy często nawet nie są zdolne do poruszania się po drogach publicznych. W ten sposób następuje marnotrawienie środków publicznych.

Cała strona samorządowa postulowała ponowne usamorządowanie szkół tj. ograniczenie roli kuratorów do czynności typowo nadzorczych. Do dzisiaj postulat ten nie został zrealizowany a z wypowiedzi kierownictwa Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że mało kto po stronie rządowej jest zainteresowany pracami legislacyjnymi w oczekiwanym przez nas kierunku.

Proponowaliśmy wprowadzenie możliwości dofinansowania z Funduszu Sprawiedliwości zadań powiatów z obszaru interwencji kryzysowej. Propozycja ta nie uzyskała akceptacji Ministerstwa Sprawiedliwości, choć obecnie wśród osób wymagających pomocy jest wiele osób będących ofiarami przemocy domowej. Postawa taka jest zaskakująca, zwłaszcza w kontekście wątpliwości jakie pojawiają się przy wyborze celów na jakie w ostatnich latach wydatkowano środki z Funduszu Sprawiedliwości.

Nie znalazła akceptacji propozycja zwiększenia dochodów powiatów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. Przeciwnie, niektórzy wojewodowie, wbrew jednoznaczniemu stanowisku Ministerstwa Rozwoju i Technologii, lecz przy poparciu ze strony Ministerstwa Finansów, próbują zmienić dotychczasową wykładnię przepisów prawa i ograniczyć możliwość uzyskania dochodu z tego tytułu od sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa na rzecz dotychczasowych użytkowników wieczystych. Dzieje się to, choć mamy prawo oczekiwać jednolitości stosowania prawa przy jego prosamorządowej wykładni.

Związek Powiatów Polskich oczekuje partnerskiego podejścia strony rządowej do dialogu ze stroną samorządową. Dialog ten powinien być oparty o rzeczywistą chęć zrozumienia zgłaszanych problemów, współpracy i rozwiązywania bieżących problemów. Tylko w ten sposób, wspólnie, jesteśmy w stanie właściwie zaspokajać potrzeby obywateli.

Przewodniczący
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Płonka